

JAUME CELA

EL SOMRIURE

DEL VAMPIR

Comencem pel començament. Així tot resulta més fàcil.

Es diu Roc Orobitg i Beltrán de Heredia.

Té setanta-quatre anys.

És novel·lista, poeta, dramaturg, assagista, articulista i traductor. D'ell són les millors traduccions que té la literatura catalana de Shakespeare, Kavafis, Plath, Auster, Calvino, Pessoa, Andersen, Baudelaire, Saint-Exupéry, Céline... i un llarg etcètera. Fins i tot va traduir Sant Joan de la Creu, el poeta que més admira. Va ser com un joc, per veure com sonava en català el poeta més musical de la literatura castellana.

Vidu des de fa set anys. Tres fills. El gran, en Miquel, viu a Nova York. És metge investigador. Dirigeix un grup de recerca sobre malalties minoritàries. Casat i sense fills.

La mitjana, l'Anna, viu a Budapest. És professora de clàssiques a la universitat d'aquesta ciutat. Casada i amb una filla de nou anys, la Pepi, en honor a la seva àvia.

El petit, en Sergi, viu a Calcuta. És el director d'una ONG que acull més de dues-centes criatures abandonades. Té dos fills, en Pere i la Lena.

El nostre escriptor ha guanyat tots els premis que ens podem imaginar. Va començar als disset anys. Va rebre l'Amadeu Oller de poesia pel llibre de temàtica amorosa *Llavis de foc i de cendra*. El jurat va destacar la relació que establia entre un tema molt conegut, l'amor, i unes formes molt experimentals i agosarades. Des d'aquella data que li sembla tan llunyana que no ha parat de recollir guardons. Més de quaranta obres pròpies al mercat. Llegit i estimat amb passió pel públic i valorat, molt ben valorat, per la crítica: tres vegades el Serra d'Or; fa cinc anys, la Creu de Sant Jordi, que segons els crítics va tardar a arribar; en fa dos, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, i l'any passat la Medalla d'Or de l'Ajuntament de Barcelona.

Candidat al premi Nobel. Si la mort no l'aparta del terreny de joc, l'obtindrà. El primer Nobel en llengua catalana.

Aficionat a la bona cuina, a caminar per la ciutat, al cinema i a cultivar cinc o sis amistats. Amb cinc o sis en té prou.

Viu sol al barri de les Corts.

Té por dels efectes del canvi climàtic, sobretot pels seus nets, que viuran en un món ple de disbarats. Va escriure una novel·la distòpica sobre aquest tema.

També té por d'ennuegar-se i de l'Alzheimer.

No té por de la mort. Té por de morir.

«Morir és una cosa general», defensa, «a tots ens arriba», conclou. Podem passar-nos la vida reflexionant sobre aquest assumpte, però la mort és cosa de cadascú.

Va portar l'època del tancament estricte per la pandèmia sense poder escriure ni una línia, llevat d'alguns articles. Ell mateix se'n reia: «Mira que no poder exercir la meva feina, allò que sé fer ara que tinc la millor condició: la soledat. No puc, estic massa submergit en la sorpresa del confinament!», s'exclamava amb els amics i els fills, amb qui parlava pel mòbil o per WhatsApp. Quan va poder sortir a passejar després de la temporada més aguda del confinament, va recuperar una de les seves activitats preferides: voltar pels jardins de Montjuïc. Li agradava arribar a dalt de tot i contemplar la ciutat als seus peus, uns peus enganxats a unes cames fatigades i gandules gràcies a tants dies sense gairebé activitat.

Repassava els monuments i en una llibreteta que sempre portava feia alguns esbossos del que veia. No en sabia gota, de dibuixar, però li agradava deixar-ne constància amb quatre gargots que qualsevol criatura superaria amb escreix.

Acostumava a passejar a les últimes hores del dia, quan la calor, a l'estiu, no és tan intensa, ni el fred massa viu a la tardor. A l'hivern s'abrigava i sortia a mitja tarda.

Agafar la covid no li feia por, però era prudent. Ja coneixia el cas de dos veïns que s'havien mort al Clínic, morts i sense companyia, i tenia un amic hospitalitzat i a cures intensives amb els pulmons afectats. Cada dia parlava amb la seva filla, que estava tan amoïnada i tan entristida que no podia articular cap paraula. No li feia por, deia, però mirava de respectar les mesures de seguretat i ser molt prudent i, sobretot, no qüestionar les opinions dels experts: mascareta, distància de seguretat, evitar contactes socials –en el seu cas era ben fàcil– i gel hidroalcohòlic.

Els dies que es va permetre recuperar l'hàbit de passejar una estona se'n va alegrar moltíssim. Va escriure el seu primer poema des de feia mesos. Sortia a passejar i aquesta activitat encara li agradava més, perquè coincidia amb ben poca gent. La majoria eren desconeguts. Quan es trobava amb algú que coneixia s'aturava un parell de minuts per fer-la petar, que si «estem bé», que si «ja sabem alguna cosa de les vacunes», que si «la meva dona surt demà de l'hospital», que si «el meu germà es va morir la setmana passada», «sí, sí de la covid», «t'acompanyo en el sentiment» –i t'aguantes les ganes d'abraçar-lo–, «moltes gràcies, estem enfonsats perquè només el va poder acompanyar la meva cunyada», que si «estàs escrivint un nou llibre»,

que «tu rai, que mai et falten les paraules», que si «és molt bonic, això d'aplaudir el personal sanitari», que si «a veure si fem memòria de tot quan hàgim de votar», que si el ministre, que si la consellera, que avui diuen això, que demà una altra cosa, que si naps, que si cols... converses senzilles, sense pretensions...

I sempre el mateix final: «Quan aquesta merda de temps s'acabi, ho hem de celebrar amb un bon dinar.»

I cadascú empenia el seu camí.

En un d'aquests passeigs gairebé solitaris va veure al costat d'una pedra ben a prop del cementiri una llibreta amb unes cobertes d'un vermell molt cridaner.

Es va ajupir malgrat el mal d'esquena que arrossegava: tants dies de quietud no poden ser bons de cap manera. «Algú la deu haver perdut», va pensar. La va fullejar. Li va cridar l'atenció que en temps d'ordinadors aquella troballa fos un manuscrit. Lletra clara i més aviat gran, espais amples com si estigués destinada a ser llegida per persones d'una certa edat. Es va imaginar que el propietari la devia portar dins d'una butxaca i li devia haver caigut. Va seure al primer banc que va trobar i la va obrir per la primera pàgina...

Va començar la lectura i poca estona després va decidir tornar a casa, perquè s'acostava el toc de queda i feia una mica de fred.

El fibló de la història l'havia picat. Va arribar a casa. Va encendre el llum que il·luminava l'espai on hi havia la butaca adaptada a la seva esquena, el lloc on

podia llegir amb comoditat, i es va oblidar de sopar, conducta molt estranya en ell, perquè a la vida podia perdonar i oblidar molts greuges, però l'estona de sopar era sagrada.

Aquell vespre, doncs, no va sopar.

La llibreta era un conjunt de notes que començaven no feia gaires dies, pels volts de Sant Joan, dies dels temps més estrambòtics que ens havia tocat viure.

El narrador iniciava així el seu relat:

Reconec que m'agrada llegir. I molt. I anar al cine i al teatre, i més des que hi puc anar gratis. Escriure no m'ha cridat mai: ho trobo cansat i penso que el que vull explicar no interessarà a ningú. Per tant, no havia pensat mai que escriuria una mena de diari, tot i que –ho repeteixo– sé que me'n cansaré aviat. Entre les meves múltiples qualitats no puc presumir del fet de mantenir la mateixa activitat durant una llarga temporada. Soc un bon corredor dels cent o dos-cents metres llisos, però del tot incapaç de suportar els sacrificis d'una marató i escriure un diari o alguna cosa semblant és feina de cada dia, per això es diu diari. O gairebé.

Per començar, decideixo inventar-me algú apassionat per les paraules, com ara jo. D'aquesta manera tinc la sensació d'estar davant d'algú que m'escolta, que em fa cas tot i que no pugui respondre sobre

el que llegirà. I un dia –millor una nit–, no gaire llunyà, deixaré aquest quadernet abandonat, confiat que algú el trobarà i el llegirà. Serà com aquells mis-satges que els naufrags entaforen dins d'una ampolla i l'abandonen al bressoleig de les onades esperant que arribi a la costa i, si hi ha sort, que algú el vagi a buscar. La diferència és que jo no necessito que ningú em vingui a salvar.

Soc un personatge singular, i ja sé que si algun dia el que escric troba una lectora o un lector que no sigui jo mateix pensareu: «Tots ho som, de singulars: qui no és alt és baix, qui no té els ulls verds els té negres o blaus o marrons, hi ha qui porta ulleres i qui perd els cabells, hi ha qui és de platja i qui és de mar, hi ha qui estima la lectura i qui s'estima més fer esport...»

Hi ha a qui agrada fer les dues coses que he concretat, que en aquest món podeu beure un cafè ben calent o un amb gel com ho faria jo. Però hi ha la tebior, també. Un punt mitjà. Ni caixa ni faixa.

Tots patim d'algun mal i tots en dolem d'alguna cosa i acostumem a voler el que no tenim.

La veritat i per fer-ho curt: qui no té un all té una ceba.

I teniu raó de la bona: per sort o per desgràcia tots som diferents. No sé vosaltres, però jo crec que és per sort. Si tots els éssers vius fóssim iguals, el món seria molt avorrit.

Jo tinc una singularitat que és molt singular perquè soc...

(Música de suspens)...

PERQUÈ SOC...

Més música de suspens amb unes gotetes de misteri...

PERQUÈ SOC UN VAMPIR!!!

«I des de quan?», us deveu preguntar amb cara de sorpresa dient-vos amb les paraules o amb la mirada: «Però què s'empatolla, aquest! Ens vol aixecar la camisa, aquest tocacampanes!»

Doncs ho soc des del mateix dia que, tot sortint de veure, ja fa uns quants segles, l'obra de teatre de *Romeu i Julieta*, d'un tal Shakespeare, que segur que us sona, mirava de no caure damunt una bona pila de merda de cavall amuntegada a les portes del teatre —d'aquí ve, i us ho explico per si no ho sabeu, que per desitjar-se sort la gent de la faràndula digui «molta merda», perquè si hi havia molta merda a l'entrada d'un teatre significava que la sala estava plena de públic, plena a vessar, de gom a gom, que no hi cabia ni una agulla, ja que molta gent feia servir els cavalls i els cavalls, quan caguen, doncs, ja se sap, caguen i molt, i és bastant pudent, fins que s'asseca, que es recull i es fa servir d'adob. I us ho diu un expert, perquè de fems de cavalls n'he recollit sacs sencers. Reconec que aquesta part me la podia haver estalviat, perquè m'adreço a persones de cultura.

Puc donar fe que Shakespeare tenia un públic fidel que no es perdia cap de les seves obres. Vaja, un públic nombrós com el que té ara, que encara les seves obres es venen a les llibreries i es representen sovint i de maneres ben variades, que jo no me'n perdo cap, i menys aquesta, que explica una història d'amor entre dos joves que pertanyen a famílies que s'odien i ells pagaran molt car aquest odi. I ara no vull estalviar-vos un consell: l'odi és mala cosa, ens fa agra la sang i la sang ha de ser dolça com el vi que li agradava al meu pobre pare, que un dia me'l va deixar tastar i vaig estar dormint tota una tarda i somiant coses meravelloses. Per tant, no odieu mai ningú. Consell acabat. Punt final. Podeu continuar llegint ben tranquils.

Sortia del teatre més content que unes castanyolles. Curiosament, aquell vespre no hi havia gaire gent, potser perquè al migdia havia plogut a bots i barrals, una aigua espessa, brillant, de gotes com monedes, i la pluja sempre fa tirar enrere, sempre ens convida a quedar-nos asseguts davant la llar de foc. Vaig poder situar-me ben endavant i vaig plorar. Sempre ploro i sangloto, amb aquesta trista història dels amants de Verona. «Quan sigui més gran», pensava jo, «demanejaré al senyor Shakespeare que em deixi formar part de la seva companyia, i vull representar Mercutio, el primer amic de Romeu, que per protegir-lo ho paga amb la vida. Cau estès a terra, travessat per l'espasa